

Eerste internationale olympiade in theoretische,
 matematische en toegepaste taalkunde
 8–12 september 2003, Borovets, Bulgarije
 Oplossingen van de opgaven van de ploegwedstrijd

Oplossing van opgave 1

Opdracht 1.	A	B	A	B	A	B
	<i>štāŋk</i>	<i>stāŋk</i>	<i>āknats</i>	<i>aknātsa</i>	<i>pratsak</i>	<i>pratsāko</i>
	<i>āštār</i>	<i>astare, āstre</i>	<i>krāmārts</i>	<i>kramartse</i>	<i>rāškār</i>	<i>rāškare</i>
	<i>wāl</i>	<i>walo, wlo</i>	<i>sākār</i>	<i>sākre</i>	<i>sam</i>	<i>sām</i>
	<i>āsar</i>	<i>asāre</i>	<i>tsāŋkār</i>	<i>tsaŋkār</i>	<i>ysār</i>	<i>ysār, yasar</i>

Het eerste paar geeft de correspondentie *št—st*. Dat geeft ondubbelzinnig het tweede paar (of eerder trio) waaruit we te weten komen dat in het Tochaars B de eindklinkers (behalve de “specifieke”) bewaard zijn gebleven terwijl zij in A zijn weggevallen. Daarom behoren alle woorden met behoud van de eindklinkers tot het Tochaars B en hun tegenhangers, met weggevallen klinkers, zijn van het Tochaars A. Daaruit kunnen de volgende conclusies worden getrokken: In het Tochaars A valt de “specifieke” klinker uit voor een niet weggevallen klinker maar wordt hij zonder veranderingen bewaard voor een weggevallen klinker; de lange en korte *a* blijven zonder verandering bewaard. In het Tochaars B kan de “specifieke” klinker *a*, *ā* of ‘nul’ worden, beide *a*’s *a* of *ā*. Dat geeft de overige paren.

Opdracht 2. (a) A *štām*, B *stām* ‘boom’ < **stāmā*; (b) A *rtār*, B *ratre* ‘rood’ < **rätäre*; (c) A *pārs*, B *parso* ‘brief’ < **pārso*. In de reconstructie wordt de “specifieke” klinker niet geplaatst in de cluster “sonant + niet-sonantisch medeklinker” (en hij wordt ook niet na een eind-*r* geplaatst) en ook niet in de cluster *st*.

Opdracht 3. Men neemt aan dat onder de klemtoon **ä* > *a*, **a/ā* > *ā*, en buiten de klemtoon **ä* > ‘nul’ of *ä* (volgens dezelfde regel als in A) en een korte *a* op de plaats van **a/ā* komt.

Oplossing van opgave 2

Opdracht 1. De indexen geven de deelnemers aan de situatie aan — de personen waarover wordt gesproken in de zin. Gelijke letters duiden dezelfde persoon aan, verschillende letters — verschillende personen. Op deze wijze wordt aangegeven welk voornaamwoord op welk substantief betrokken kan zijn: als het voornaamwoord op meer dan één substantief betrokken kan zijn worden alle mogelijke indexen gegeven, gescheiden door schuine strepen. Het voornaamwoord kan ook betrokken zijn op een persoon die in de gegeven zin niet wordt genoemd; in dat geval word een letter gekozen dat geen ander woord in deze zin markeert (zo kan *hij* in (2) iemand anders dan Jan of Peter aangeven, b. v. ene Karel, als daar al eerder over gesproken is). Een sterretje bij een letter geeft aan dat het voornaamwoord niet betrokken kan zijn op het woord met deze index.

Opdracht 2.

- (a) Deze karaktertrek bevat haar_i niet in zichzelf_i.
- (b) De vader_i nam zijn_{i/*j/k} zoon_j mee naar zijn_{i/j/k/l} kamer.
- (c) Jan_i weet dat Peter_j aan zijn_{i/j/l} zoon_k zijn_{i/j/k/l/m} boek heeft gegeven.

Oplossing van opgave 3

Opdracht 1. In de linker kolom staan zogenaamde performatieve werkwoorden. (Het begrip “performatief” is door de Engelse filosoof John Austin in 1965 geïntroduceerd.) Zij onderscheiden zich van andere werkwoorden doordat met behulp van een performatief de handeling van het werkwoord ook kan worden uitgevoerd, en niet alleen maar beschreven. Zo is het om iemand te beschuldigen voldoende om hem te zeggen: “*Ik beschuldig u van moord*”; men kan een belofte doen met de woorden “*Ik beloof je nooit meer te laat te komen*”, bevelen kan men met de woorden “*Ik beveel u zich onmiddellijk te melden bij de commandatuur*”, raad geven met de woorden “*Ik raad je aan daar niet heen te gaan*”, smeken met de woorden “*Ik smeeek je, vertrouw die persoon niet*”. Performativiteit is tamelijk zeldzaam; zelfs in betekenis nauw verwante woorden kunnen op dit punt van elkaar verschillen, zoals blijkt uit de opgave (men kan niet zeggen “*Ik maak je verwijten van laffheid*” of “*Ik smeeek af: kom niet bij me op bezoek*”).

Opdracht 2. Dat zijn de werkwoorden *verbieden* (“*Ik verbied je om de klas vóór de bel te verlaten*”), *zweren* (“*Ik zal niet meer voorzeggen, ik zweer het*”), *instemmen* (“*Ik stem in met uw beslissing*”), *weigeren* (“*Ik weiger die opgave op te lossen*”), *opdragen aan* (“*Ik draag dit boek op aan mijn ouders*”), *zich gewonnen geven* (“*Ik kan die opgave niet oplossen, ik geef me gewonnen*”), *eisen* (“*Ik eis dat je me verteld hoe die opgave moet worden opgelost*”).

Opdracht 3. Bijvoorbeeld *(be)danken* (“*Ik dank u, nu is me alles duidelijk*”), *gelukwensen* (“*Ik wens u geluk met uw overwinning*”).